

(044.3)659.3:351-87:008:351-854:7/8" (1997/2000)" 96-324b

Een cultuur van verandering
Advies Cultuurnota 1997-2000

(492) = 10

Media

Werkmanstichting - Bibliotheek
Herengracht 415
1017 BP Amsterdam
Tel. 6243739

Een cultuur van verandering *Advies Cultuurnota 1997-2000*
bestaat uit 15 afzonderlijke delen:

Algemeen

- 1 Beeldende Kunst, Bouwkunst en Vormgeving
- 2 Musea
- 3 Monumenten en Archeologie
- 4 Archieven
- 5 Letteren
- 6 Bibliotheken
- 7 Media
- 8 Film
- 9 Theater
- 10 Muziek en Muziektheater
- 11 Dans
- 12 Amateurkunst en Kunsteducatie
- 13 Festivals
- 14 Bovensectoraal

Het algemene deel bevat een lijst met alle aanvragers per sector met daarin naam van de instelling en advies: +/- / ± / o. Deze codering vindt u ook terug boven elk instellingsadvies.

Het financiële kader onder aan elk instellingsadvies is gebaseerd op door het Ministerie van OCenW verstrekte cijfers.

Verklaring:

- + subsidie verhogen
- subsidie verlagen
- ± globaal huidige subsidie continueren
- o verzoek afwijzen / subsidie beëindigen

Indien een subsidie-advies niet van toepassing is, zal er geen teken zichtbaar zijn.

De tekst van Een cultuur van verandering is ook te vinden op internet:
<http://www.sdu.sdu.nl/overheid/cultuur>

Inhoud

Inleiding	4
Audiovisueel Archiefcentrum (AVAC)	6
Audiovisueel Platform	9
Kunstkanaal	12
Maatschappij voor Oude en Nieuwe Media	14
SOM-Media (Service Organisatie Migranten-Media)	16
Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties	19
Omroep Allochtonen (STOA)	23

Inleiding

In het kader van de 'Adviesaanvragen cultuurnota 1997 - 2000' werd een groot aantal meerjarige subsidieverzoeken - in de vorm van beleidsplannen, werkplannen e.d. - ter beoordeling aan de Raad voorgelegd. In de Adviesaanvraag werd in een aantal gevallen bovendien in specifieke vragen naar enkele van deze beleidsplannen verwezen en werd daarover een oordeel gevraagd.

In dit deel maakt de Raad melding van een zevental plannen t.w. van de Stichting Maatschappij voor Oude en Nieuwe Media (Backbone), de Stichting Kunstkanaal (Kunstkanaal), de Service Organisatie Migranten Media (SOM-Media), de Stichting Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties (Stimuleringsfonds), de Stichting Audiovisueel Platform/MEDIA Desk Nederland (AVP/Media Desk) en de Stichting Omroep Allochtonen (STOA). De Meerjarenbegroting van de Stichting Audiovisueel Archiefcentrum (AVAC) is door de Raad niet als een beleidsplan behandeld. Naar aanleiding van de begroting van het AVAC wordt slechts een korte algemene beschouwing gewijd aan de audiovisuele archiveringsproblematiek. De Raad is voornemens in een later stadium, wanneer hij beschikt over een toegelicht beleidsplan en een meerjarenbegroting van deze instelling, daarover nader advies uit te brengen.

Buiten de Cultuurnota-procedure om zal de Raad, eveneens in een later stadium, apart ingaan op de adviesvragen inzake de Stichting Fonds Bijzondere Journalistieke Projecten, die hij separaat ontving.

Een gemeenschappelijke noemer waarop deze plannen gezamenlijk beoordeeld kunnen worden is er eigenlijk niet. Daarvoor zijn ze qua financieringsgrondslag en terrein-specifieke inhoud te verschillend.

Voor het merendeel van de instellingen waarvan een beleidsplan en een al dan niet meerjarig subsidieverzoek werd ontvangen geldt dat zij niet uit de algemene middelen (cultuurbegroting) maar ten laste van de omroepmiddelen gefinancierd worden. Zo is bijvoorbeeld wettelijk bepaald dat de uitkering aan het Stimuleringsfonds 'tenminste gelijk is aan eenzestiende deel van de afgedragen inkomsten van de Stichting Etherreclame van dat jaar' (art. 170, lid 5, Mediawet). Ook de STOA, de SOM-Media en het AVP/Media Desk Nederland worden mede gefinancierd uit de omroepmiddelen (i.c. de rente-opbrengsten van de omroepreserve). In deze systematiek wordt overigens van deze organisaties niet verlangd dat zij een werk- of beleidsplan opstellen; niettemin hebben zij dat op eigen initiatief gedaan. Het Stimuleringsfonds stelde uiteindelijk op informeel verzoek van de directie Media, Letteren en Bibliotheken van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen een beleidsplan op.

De (mede) subsidiëring van de Stichting Kunstkanaal, tenslotte, vindt plaats ten laste van de cultuurbegroting. Door een bevoegde rechtspersoon, i.c. de Stichting Maatschappij voor Oude en Nieuwe Media, werd ten behoeve van De Backbone (samenwerkingsverband) een subsidieaanvraag ingediend. De Raad adviseert u positief over deze aanvraag en gaat er van uit dat de kosten ervan

gebracht kunnen worden ten laste van het budget voor informatie, communicatie en technologie dat onlangs bij het Ministerie van OCenW is gecreëerd .

Ook onderscheiden sommige subsidieverzoeken zich van andere omdat zij geen meerjarigheid kennen of kenden. Zo beschikt het Stimuleringsfonds over een reeds vastgesteld en toegekend budget voor 1996 (het budget wordt jaarlijks vastgesteld), werkt het AVP op basis van een voorlopige beschikking waarbij voor 1996 een budget werd toegekend en is deze instelling uitgenodigd in juli a.s. een begroting in te dienen voor 1997. Ook de SOM-Media en de STOA kenden tot op heden geen meerjarige subsidiëring. Beide organisaties hebben thans, evenals de Stichting Maatschappij voor Oude en Nieuwe Media en de stichting Kunstkanaal, wel een meerjarig subsidieverzoek ingediend.

Tenslotte merkt de Raad op dat de zes genoemde beleidsplannen niet alleen qua financiering-grondslag maar ook inhoudelijk (terrein-specifiek) zeer verschillend zijn. Zij variëren bij wijze van spreken van pleitbezorging voor de acceptatie en integratie van allochtonen in het algemeen (STOA) tot het onderzoeken van gebruiks- en toepassingsmogelijkheden voor kunstenaars van nieuwe informatietechnologie.

Bij de beoordeling van deze verschillende plannen heeft de Raad dan ook niet geprobeerd op uniforme wijze tot een oordeel te komen. De plannen zijn afzonderlijk op hun merites beoordeeld. Wel heeft hij getracht deze - waar mogelijk - te toetsen aan de algemene criteria die ontleend kunnen worden aan de nota 'Pantser of ruggegraat' en die ook richtinggevend zijn voor de 'Adviesaanvragen cultuurnota 1997 - 2000'.

Audiovisueel Archiefcentrum (AVAC)

Inleiding

Wat de Stichting Audiovisueel Archief Centrum (AVAC) betreft beschikt de Raad slechts over een summier toegelichte meerjarenbegroting die uitgaat van een exploitatiecijfer van f 18,6 mln (peiljaar 1996) en varieert van f 20,4 mln (1997) tot f 21,7 mln (2000). Een door het AVAC aangekondigd herzien meerjarenplan ligt (nog) niet voor. Bij gebreke van een dergelijk meerjarenplan kan de Raad daarover geen oordeel geven, zoals u vraagt in uw Adviesaanvragen (p. 33). De Raad zal dan ook hier volstaan met een procedurele reactie en een korte beschouwing over de audiovisuele archiveringsproblematiek in het algemeen.

Voorgeschiedenis

In zijn advies t.b.v. 'Pantser of ruggegraat' onderschreef de Raad voor de Kunst indertijd de aanbevelingen van de Stuurgroep Nationaal Audiovisueel Archief die onder voorzitterschap van de heer H.J.L. Vonhoff beleidsaanbevelingen deed op drie terreinen: collectie en selectie, conservering en ontsluiting. Uit de Stuurgroep NAA kwam de stichting Nationaal Audiovisueel Archief voort (waarin vier audiovisuele archieven, ieder vanuit zijn eigen taakstelling zouden samenwerken), die een subsidieverzoek en een actieplan formuleerde.

Prioriteiten waren voor haar: veiligstellen van het AV-materiaal en daarna ontsluiting. E.e.a. zou voor de periode 1996-2000 gerealiseerd moeten worden met een minimumbegroting van f 34,3 mln

In oktober 1995 bracht de heer Vonhoff, nu op persoonlijke titel, een advies uit waarin hij aangaf niet te verwachten dat de afzonderlijke archieven tot inhoudelijke keuzes zouden kunnen komen m.b.t. de selectie. Er is volgens hem behoefte aan centrale sturing waartoe een fusie van het AVAC, de Stichting Film en Wetenschap (SFW) en de filmarchieven van de Rijksvoorlichtingsdienst (RVD) tot één stichting Nationaal Audiovisueel Archief Centrum (NAVAC) nodig is. Daarnaast zou het Nederlands Film Museum (NFM) op termijn ook samengevoegd moeten worden met het NAVAC.

Enkele aandachtspunten

Hoewel de Raad verbaasd is over de gevolgde procedure in dezen beschouwt hij het door u genomen besluit om het advies van de heer Vonhoff op te volgen en per 1 januari 1997 een stichting NAVAC in te stellen als een politieke realiteit. Niettemin wijst hij hier op het verschillend beleid van elk archief afzonderlijk in relatie tot het nationaal (cultuurhistorisch) belang waarbij de kanttekening past dat nationale (publieke) belangen niet op één lijn gesteld kunnen worden met bedrijfsbelangen. Vooralsnog pleit de Raad dan ook voor een specifieke positie van het NFM dat naar zijn mening - wegens zijn specifieke cinematografische taakstelling - niet zou moeten worden betrokken in de vorming van het NAVAC.

Vooruitlopend op een definitieve standpuntbepaling ten aanzien van het hele terrein van de audiovisuele archivering merkt de Raad op dat hij vooralsnog vasthoudt aan het plan van de stuurgroep NAA alsmede aan de becijfering voor het wegwerken van de achterstanden in de conservering volgens de minimumbegroting van de stuurgroep NAA, zoals hiervoor genoemd. De Raad geeft aan conservering en ontsluiting de hoogste prioriteit. Gebruik of hergebruik van (cultureel) waardevol audiovisueel archiefmateriaal kan immers alleen maar plaatsvinden indien dit eerst geconserveerd en ontsloten is. De Raad acht dit een groot probleem en meent dan ook dat er behoefte is aan een Deltaplan voor conservering van audiovisueel archiefmateriaal, waarvan de filmconservering in gelijke mate als alle andere zou moeten profiteren.

Eveneens vooruitlopend op een definitieve standpuntbepaling inzake de selectieproblematiek wijst de Raad erop dat, behalve bij de specifieke instellingen op het terrein van het audiovisuele erfgoed, veel van dit materiaal - doorgaans in de vorm van deelcollecties - bij andere instellingen (archieven, musea, documentatiecentra, e.d.) berust. Ook daar spelen vragen omtrent acquisitie, selectie en beheer. Het lijkt de Raad wenselijk dat de in het NAVAC gebundelde of te bundelen kennis en ervaring op dit terrein - op basis van gelijkwaardigheid - mede ten nutte komt van andere instellingen die audiovisueel materiaal beheren. Zulks zou, voor zover dit nog niet is geschied, expliciet in de aan het NAVAC te stellen subsidievoorwaarden moeten worden voorzien. Daarbij kan het NAVAC worden uitgenodigd om in overleg met het veld van de overige betrokken instellingen voorstellen te ontwikkelen over hoe aan deze kennisoverdracht een efficiënte en effectieve uitwerking kan worden gegeven en de collectievorming structureel op elkaar kan worden afgestemd.

Tenslotte vraagt de Raad aandacht voor het vraagstuk van de tariefstelling. De Raad hecht eraan dat er, wat de tariefstelling betreft, onderscheid wordt gemaakt naar het cultuurhistorisch (her)gebruik en het commercieel (her)gebruik van audiovisuele archieven. Zoals door de voormalige Raad voor Cultuurbeheer al werd opgemerkt zou in het geval van (her)gebruik van cultuurhistorisch archiefmateriaal de tariefstelling hiervoor niet prohibitief mogen zijn.

Conclusie

Zodra een beleidsplan en toegelichte meerjarenbegroting van het AVAC voorliggen zal de Raad gaarne daarover zijn oordeel geven en een nader antwoord formuleren op uw vragen inzake (prioriteitstelling m.b.t.) het behoud van het audiovisueel erfgoed. Hij zal daarbij ook ingaan op de financiële en begrotingstechnische aspecten van dit vraagstuk.

Financieel kader

Huidige exploitatie

Subsidie OCenW peiljaar 1994

Subsidie OCenW peiljaar 1995

Gewenste exploitatie 1997-2000

Gevraagd subsidie 1997-2000

*(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW
en in miljoenen guldens)*

Audiovisueel Platform

Inleiding

Het Audiovisueel Platform (AVP) heeft als algemene taakstelling 'de bevordering en versterking van de samenwerking tussen de filmsector en de publieke omroep'. In overleg met het Ministerie van OCenW is een verdere afbakening in de taakstelling van het AVP bereikt. Het AVP zal zich dienen toe te leggen op de programmatische aspecten van de audiovisuele productie. Dat betekent in het bijzonder: het bevorderen van de kwantiteit en de kwaliteit van film- en televisie-producties in Nederland.

De Media Desk Nederland is ondergebracht bij het bestuur van het AVP. Overigens worden op verzoek van de Europese Commissie de financiering en de werkzaamheden van de Media Desk en het Platform meer gescheiden. De Media Desk heeft drie hoofdtaken, samengevat als informatie, communicatie en technische assistentie. Informatie en communicatie veronderstellen het op allerlei wijzen onderhouden van contacten met 'het veld', de AV-professionals. Technische assistentie houdt in dat de Media Desk helpt met het indienen van aanvragen op formele (niet-inhoudelijke) gronden.

Het Werkplan 1996 van AVP/Media Desk omvat een overzicht van voorgenomen activiteiten en een tijdsplanning om deze uit te voeren. In het eerste kwartaal van dit jaar wil men zich o.a. met de bestuurlijke reorganisatie van het AVP bezighouden, het overleg over de definiëring van 'documentaires' afronden en een eerste AVP-bijeenkomst organiseren en wil men het overleg Samenwerking Film en Televisie starten. In het tweede kwartaal zal o.m. dit overleg worden voortgezet, wordt een tweede AVP-bijeenkomst georganiseerd en wordt gestreefd naar de presentatie van nieuwe, geactualiseerde gegevens uit het McKinsey-onderzoek 1993. In het derde en vierde kwartaal van dit jaar wordt o.m. het overleg over Samenwerking Film en Televisie voortgezet, wordt een derde AVP-bijeenkomst georganiseerd en wordt een studiemiddag over fiscale stimuleringsmaatregelen gehouden. In de eerste drie kwartalen van het jaar wordt een project, genaamd Movie Information in the Netherlands Database (MIND) gestart en een marketingplan daarvoor ontwikkeld. De AVP-bijeenkomsten zullen in het teken staan van de navolgende onderwerpen:

- a. een discussiemiddag over de ondernemingswijze productie van Nederlandse speelfilms;
- b. een symposium n.a.v. het verschijnen van het rapport van de commissie-Ververs;
- c. een symposium over het voorstel van de Europese Commissie voor een Europees Garantiefonds ter aanmoediging van de film- en televisieproductie.

Beoordeling

Het oordeel van de Raad omvat het Werkplan, de organisatie en de financiële aspecten. Wat het Werkplan betreft merkt de Raad op dat de plannen voor samenwerking van filmsector en publieke omroep en de intermediaire rol voor

het AVP slechts summier worden toegelicht. De Raad is dan ook niet in staat deze in alle details op hun merites te beoordelen. De Raad plaatst hierbij één kanttekening: waar het plan van de Samenwerkende Film Organisaties (SFO) voor een 'Film van de week' (wekelijkse televisievertoning van een Nederlandse speelfilm op een vast tijdstip) aan de orde is, suggereert de Raad dat - naast de beoogde gesprekspartners, i.c. de SFO en het College Overleg Programmadirecteuren Televisie (COP-TV) van de publieke omroep - ook de onlangs opgerichte Stichting ter Bevordering van de Nederlandse Speelfilm in het overleg zou moeten worden betrokken. Voor zover de Raad kan overzien treedt laatstgenoemde stichting inmiddels op als vertegenwoordiger van de filmsector. De Raad hecht eraan dat het overleg over de definiëring van documentaires thans daadwerkelijk wordt afgerond. Mede onder verwijzing naar het gestelde in artikel 50 van de Mediawet, acht de Raad een precieze, ondubbelzinnige definiëring van documentaires van belang voor een scherpere categorisering van radio- en televisieprogramma's. Om zijn rol als intermediair tussen filmsector en publieke omroep te profileren zou het AVP kunnen overwegen het eventueel bereikte gemeenschappelijk standpunt over documentaires eveneens ter kennis te brengen van het Stimuleringsfonds voor Nederlandse Culturele Omroepproducties.

Waar de kern van de activiteiten van het AVP zou moeten liggen in de bevordering van de programmatische aspecten van de audiovisuele productie, acht de Raad het Werkplan 1996, met name in par. 5 (Stimulering van de onafhankelijke film- en televisieproductie) erg mager en weinig concreet. Het plan wijst op Europese initiatieven (Europees Garantiefonds; SCALE-programma) maar maakt naar de mening van de Raad onvoldoende duidelijk hoe en in welke mate het AVP daarbij betrokken is. Voorts rept het plan alleen over (twee) 'mogelijkheden om activiteiten te ontplooiën' op dit beleidsonderdeel. Niet duidelijk is of er daadwerkelijk activiteiten zullen worden ondernomen.

Wat de organisatorische aspecten betreft is de Raad van mening dat het AVP door herhaalde wisselingen in het bestuur aan slagkracht heeft verloren om de samenwerking van de filmsector met de publieke omroep gestalte te geven. De Raad hecht er daarom aan dat het AVP, zoals de Staatssecretaris in zijn brief van 23 maart 1996 (MLB/OP-96.804) aan het AVP heeft gesteld, prioriteit geeft aan de samenstelling van zijn bestuur, waarin in elk geval het Nederlands Fonds voor de Film (NFF), de Samenwerkende Film Organisaties (SFO) en de Vereniging van Onafhankelijke Televisie Producenten (OTP) zijn vertegenwoordigd.

Over de financiële aspecten van het plan merkt de Raad het volgende op. De subsidieaanvraag voor 1996 is inmiddels bij voorlopige beschikking toegewezen. Het AVP is door de Staatssecretaris gevraagd voor medio mei van dit jaar nadere aanvullingen te geven op het werkplan en het subsidieverzoek. Alsdan zal een definitieve beschikking worden vastgesteld. In juli van dit jaar wordt het AVP gevraagd een subsidieverzoek voor 1997 in te dienen.

Conclusie

De Raad acht de uitwerking van het Werkplan 1996 van de AVP/MEDIA Desk - vooral waar het de beoogde kernactiviteiten van deze organisatie betreft - onvoldoende. Aannemende dat het AVP echter de gevraagde nadere invulling

van haar plan kan en zal verstrekken, meent de Raad dat in elk geval voor het jaar 1996 een definitieve beschikking kan worden getroffen, conform de voorlopige (ad f 0,2725 mln t.l.v. de rente-opbrengsten van de omroepreserve).

Wat de toekomstige medefinanciering door OCenW van het AVP betreft merkt de Raad op dat de overheidsbijdrage (thans f 0,1125 mln t.l.v. de rente op de omroepreserve), overeenkomstig de doelstelling bij de oprichting van het AVP, in de komende jaren geleidelijk verlaagd zou kunnen worden. De Raad komt tot deze conclusie ook in het geval waarin het AVP goed functioneert (het AVP werkt dan ten profijte van de AV-branche die dan zelf ook in dit overlegorgaan zou moeten investeren).

De subsidiëring van de MEDIA Desk Nederland (thans f 0,16 mln t.l.v. de rente op de omroepreserve) zou niet moeten worden verlaagd aangezien dit deel van de organisatie (deze activiteiten) een substantiële verlaging (27,5%) van de Europese bijdrage ondervindt, maar tegelijkertijd onafhankelijker van contractuele partners moet gaan werken en zowel in begrotingstechnische als in organisatorische zin zelfstandiger moet functioneren.

<i>Financieel kader</i>	
<i>Huidige exploitatie</i>	
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	<i>272,500</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>272,500</i>
<i>(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW en in miljoenen guldens)</i>	

Inleiding

Kunstkanaal is een doelgroepen-zender die uitsluitend (informatieve) programma's over kunst en cultuur uitzendt en die men beschouwt als een noodzakelijke aanvulling op het Nederlandse kunstaanbod en het aanbod van kunst op televisie. De uitzendingen van de programma's van Kunstkanaal vinden plaats via de kabelnetten van Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Hilversum, waarmee Kunstkanaal per keer een potentiële dekking bereikt van circa 750.000 huishoudens (15% van alle kabelaansluitingen in Nederland). Uitzendingen vinden plaats in de zendtijd van de lokale omroepen ter plaatse. De zendtijd wordt gehuurd. Kunstkanaal werkt met een totale exploitatie van f 1,014 mln (peiljaar 1994) waarvan f 0,3 mln instandhoudingssubsidie van OCenW en f 0,165 mln subsidie van NOS/Stimuleringsfonds.

Beoordeling

In haar Beleidsplan geeft de Stichting Kunstkanaal een aantal kernpunten aan. Men streeft naar verbreding van de programmering, naar een substantiële vergroting van het bereik (met volledige landelijke dekking als uiteindelijk doel), naar een uitbreiding van de produktiemogelijkheden en een uitbreiding van zendtijd. Tenslotte wil Kunstkanaal ondertiteling van programma's mogelijk maken en een vergroting van het publieksbereik realiseren door uitbreiding van de publicitaire middelen.

Kunstkanaal opteert voor een meervoudige strategie om deze doeleinden te bereiken. Men onderzoekt de mogelijkheid om het huidige lokale/regionale model te continueren, dan wel aansluiting te zoeken bij landelijke commerciële televisie of betaaltelevisie in combinatie met open-venster-uitzendingen.

Uit een toelichtend gesprek dat de Raad met de Stichting Kunstkanaal had over haar Beleidsplan bleek hem echter dat het streven naar een landelijk bereik van het programma door Kunstkanaal vooralsnog naar de achtergrond is geplaatst. Dat geldt ook voor de wensbegroting die in het beleidsplan door Kunstkanaal werd gepresenteerd (en die gebaseerd is op uitvoering van dit voornemen). Wel wil Kunstkanaal zijn activiteiten voorlopig op dezelfde voet voortzetten. Men wil graag deelnemen aan en meedenken in de huidige discussies over het mediabestel (die met het uitbrengen van het rapport van de commissie-Ververs een nieuwe impuls zullen krijgen) en afwachten tot de snelle veranderingen in het medialandschap tot rust zullen zijn gekomen vooraleer nieuwe ambities na te streven.

Op grond van de gegevens waarover hij beschikt meent de Raad tenslotte dat de Stichting Kunstkanaal een gewaardeerde functie vervult voor de ontvangers van haar programma's in die zin dat zij daarmee (deels) een publiek bereikt dat niet op andere wijze van deze programma's over kunst en cultuur kennis kan nemen.

Conclusie

Gelet op het voorgaande adviseert de Raad u om de Stichting Kunstkanaal de middelen te verschaffen tot voortzetting van zijn activiteiten op dezelfde voet als voorheen en deze instelling jaarlijks, conform het verzoek daartoe, een instandhoudingssubsidie toe te wijzen van ongeveer f 0,3 mln.

<i>Financieel kader</i>	
<i>Huidige exploitatie</i>	<i>1,064</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	<i>0,300</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	<i>0,300</i>
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	<i>5,615</i>
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>4,369</i>

(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW en in miljoenen guldens)

Inleiding

De Backbone betreft een samenwerkingsverband van drie organisaties: De Maatschappij voor Oude en Nieuwe Media, De Balie en Paradiso. De terreinen waarop De Backbone zich begeeft zijn: muziek en aanverwante kunstvormen (Paradiso), politiek cultuur en wetenschap in brede zin (De Balie) en onderwijs, media en bedrijfsleven (de Maatschappij voor Oude en Nieuwe Media). De Backbone is geen rechtspersoon; subsidie wordt aangevraagd door de Stichting Maatschappij voor Oude en Nieuwe Media.

De Backbone is - samen met Montevideo, STEIM, V2 en het Vormgevingsinstituut - eveneens partner in het Virtueel Platform dat een document heeft opgesteld over de betekenis van de nieuwe informatietechnologie voor kunst en cultuur. Het Virtueel Platform heeft overigens op eigen titel geen subsidieverzoek ingediend.

Naast noodzakelijke kerngegevens omtrent De Backbone, een inleidende beschouwing over de culturele dimensie van de informatiesamenleving en - uiteraard - een begroting, omvat het beleidsplan een overzicht van de Backbone-activiteiten voor de jaren 1997-2000. In dit programma zijn jaarlijks de navolgende elementen opgenomen: twee grote manifestaties/congressen/festivals, tien middelgrote programma's, vier (live) TV/radio-producties, tien afleveringen van het On-line Magazine, de uitgave van een Multimedia-Box en digitale assistentie bij de reguliere programmering van Paradiso en De Balie.

Tevens is in het plan opgenomen een korte evaluatie van activiteiten in de periode 1994-1996, hoewel deze nog niet op de noemer van Backbone verenigd waren.

Beoordeling

De Raad treedt niet in details met betrekking tot de betekenis van alle afzonderlijke elementen van het beleidsplan. De Backbone tracht - naar eigen zeggen - bij te dragen aan de culturele invulling van de informatiesamenleving en wil een rol wil spelen in het ontwikkelen van de mondigheid van burgers in een technologische cultuur zodat zij beter begrip krijgen van ethische en esthetische verhoudingen. De Raad vindt in deze doelstelling en in de uitwerking die daaraan in het beleidsplan wordt gegeven een aantal elementen terug die in de nota Pantser of ruggegraat samengevat worden onder beleidslijnen als 'In het eigen zadel helpen', 'Internationaal: vrijhaven', 'De makers en de verkenner' en 'Kwaliteit op nieuwe wegen'.

Het is de Raad voorts gebleken dat De Backbone met zijn activiteiten impliciet wil bijdragen aan de ontwikkeling van een visie op cultuurpolitiek. Aanwijzingen daarvoor kreeg de Raad mede in een gesprek dat hij met de participanten van het Virtueel Platform voerde over hun beleidsplan. De Raad

merkte op dat het Platform (waarvan de Backbone deel uitmaakt) in brede zin geïnteresseerd is in een politieke definitie van cultuur en communicatie. Vragen die daarbij gesteld worden zijn: hoe ziet de organisatie van de informatievoorziening eruit, hoe kan deze vormgegeven worden en welke rol spelen de media en de nieuwe informatietechnologie daarin? Naar de mening van de Backbone kan de cultuurpolitieke discussie het beste gevoerd worden en kunnen noodzakelijke (vervangings)investeringen ten behoeve van daarop gerichte activiteiten het beste gedaan worden binnen de bestaande structuren. De Raad ondersteunt deze opvatting. Anders gezegd: het komt de Raad voor dat er niet zozeer behoefte is aan nieuwe structuren (nog grotere formele samenwerkingsverbanden of nationale instituten¹) om de noodzakelijke discussie te voeren en activiteiten op het ontmoetingsterrein van kunst, cultuur en communicatie-technologie te ontplooien, maar veeleer aan investeringen in de bestaande structuur (de samenwerkende culturele instellingen) waarin met de oprichting van de Backbone een nieuw platform beschikbaar is gekomen.

Conclusie

Op grond van de hiervoor genoemde overwegingen adviseert de Raad voor Cultuur de gevraagde bedragen van resp. f 0,854 mln voor een eenmalige investeringssubsidie en f 0,24 mln voor een jaarlijkse exploitatiesubsidie toe te wijzen.

<i>Financieel kader</i>	
<i>Huidige exploitatie</i>	
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	<i>1,890</i>
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>0,420</i>
<i>(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW en in miljoenen guldens)</i>	

1 Van de zijde van de samenwerkende instellingen werd naar voren gebracht dat grote (nationale) instituten vaak zeer verambtelijk zijn, soms een vaarbeeldfunctie krijgen en tenslotte een politieke speelbal kunnen worden. Bovendien worden vaak nieuwe muren afgetrokken tussen de verschillende disciplines. Zouden zij in elk geval niet altijd het belang van de kunst. De kleine samenwerkingsverbanden zoals de Backbone lijden niet aan deze nadelen. Men kan en wil juist investeren in de individuele kunstenaar die veel ruimte krijgt.

SOM-Media (Service Organisatie Migranten-Media)

Inleiding

De Stichting Service Organisatie Migranten-Media (SOM-Media) werd in 1993 opgericht door de Stichting Omroep Allochtonen (STOA), de Migranten Televisie Amsterdam (MTV-Amsterdam), SEGLO-Utrecht en de gemeenten Amsterdam, Utrecht, Den Haag en Rotterdam. Zij opereerde onder de naam Stichting Landelijke Service Organisatie; in september 1994 werd de naam veranderd in Stichting Service Omroep Migranten Media (SOM-Media). De SOM-Media is een verzelfstandigd project van de STOA. De Stichting is een landelijk service-instituut voor lokale migrantenprogrammering, zij verzorgt raamprogramma's voor de lokale migrantenomroepen (in de vier grote steden). SOM-Media richt zich op allochtone groepen op lokaal niveau. Vaste doelgroepen zijn Turken, Marokkanen, Surinamers en Antillianen. Projectsgewijs worden soms kleinere allochtone groepen benaderd, w.o. vluchtelingen.

Voor de activiteiten van de SOM-Media is voor 1996 een bedrag van f 1 mln gereserveerd (t.l.v. art. 27.04 begroting OCenW; subsidies mediabeleid). Dit begrotingsartikel omvat de bedragen die vrijkomen uit de rente op de omroepreserve. Het gaat dus om omroepmiddelen; deze subsidie drukt daarmee niet op de cultuurbegroting.

In het kader van de Cultuurnota wordt voor de periode 1997 t/m 2000 van het rijk (OCenW) een meerjarige structurele basissubsidie van tenminste f 1,5 mln gevraagd voor aanvullende programmering. Aan Provinciale Staten wordt voorts per provincie f 0,5 mln gevraagd voor de productie van grootstedelijke items. De gemeenten Rotterdam, Den Haag en Utrecht zal gevraagd worden hun bijdrage tot minimaal f 0,5 mln te verhogen. De landelijke omroepen zal gevraagd worden om per stad een bedrag van f 0,5 mln ter beschikking te stellen. De NOS zal gevraagd worden eenmalig een bedrag van f 2 mln beschikbaar te stellen (ten laste van de omroepreserve) t.b.v. de kwalitatieve programmaverbetering van de publieke omroep. Deze en andere subsidieverzoeken worden toegelicht in het bedrijfsplan van de SOM.

Gelet op de grote maatschappelijke achterstand van allochtonen, op de rol die de televisie kan spelen in de bestrijding ervan, en gegeven het feit dat de achterstand ook op het mediaterrein bestaat, formuleert de SOM als doelstellingen:

- de lokale en regionale televisie ten behoeve van allochtonen kwantitatief en kwalitatief te stimuleren en te versterken;
- de participatie en de betrokkenheid van allochtonen groepen bij de televisie te vergroten;
- de voorlichting aan de allochtonen via herkenbare en aantrekkelijke programmering te bevorderen.

Beoordeling

Bij de beoordeling van het beleidsplan gaat de Raad uit van de vragen van de Staatssecretaris. In de nota Pantser of ruggegraat wordt in de paragraaf 'Intercultureel' (zonder dat daar in het bijzonder gerefereerd wordt aan media of mediabeleid) aangegeven dat speciaal beleid op zijn plaats is als het gaat om het bieden van mogelijkheden aan migranten om hun nieuwe omgeving open en nieuwsgierig tegemoet te treden². Hun uitingen van kunst en cultuur zouden extra ondersteund moeten worden. Als we dit als de essentie van het op migranten gerichte cultuurbeleid opvatten, is de volgende vraag wat de rol van de media hierin kan zijn.

De Raad beschouwt de media niet alleen als distributeurs van cultuuruitingen, zij zijn zelf ook vormen van cultuur. Vooralsnog is dit echter theorie zolang daarbij niet aan een aantal voorwaarden wordt voldaan. Het is daarbij van belang uit te gaan van de overweging dat de mate waarin migranten meer en betere mogelijkheden hebben hun uitingen van kunst en cultuur (informatie) via de media te verspreiden naar de Nederlandse samenleving (en vice versa) en de mate waarin deze 'boodschappen' goed ontvangen worden, de maatstaven zijn voor de adequate functievervulling van de media.

Hierboven zijn de doelstellingen van de stichting genoemd. Voor de grote steden wil zij tot een basisprogrammering komen om een vast kijkerspubliek op te bouwen. Uit de wijze waarop deze programmering wordt ingevuld blijkt zij de participatie en betrokkenheid van allochtonen bij de lokale televisie te vergroten. De stichting SOM-Media geeft daarmee invulling aan het criterium 'cultuurparticipatie' uit de nota 'Pantser of ruggegraat'.

Behalve de stedelijke lokale programma's (voor de vier grote steden) wil de SOM-Media een aanvullende programmering realiseren met bovenlokale onderwerpen (vooral achtergrondinformatie) die interessant zijn voor uitzending op meerdere lokaties. Om de lokale programmering te versterken zijn de SOM-Media voornemens samen te werken met de NPS. (De NPS heeft een wettelijke verplichting 15% van de TV-zendtijd en 20% van de radio-zendtijd te vullen met uitzendingen over de multiculturele samenleving). Beide partijen zien twee voordelen van deze samenwerking: versterking van de lokale structuur en versterking van de landelijke programmering van de publieke omroep. Deze manier van samenwerken (die mogelijk nog uitgebreid zal worden naar (lokale) overheden en lokale, landelijke en buitenlandse omroeporganisaties en andere instellingen) zou kunnen bijdragen aan de bevordering van de integratie van allochtonen (doelstelling uit 'Pantser of ruggegraat').

Uit het beleidsplan kan afgeleid worden dat de SOM-Media zich eveneens wil profileren op educatief terrein. Zij wil haar diensten aanbieden aan overheden en instellingen die voorlichting (willen) geven via de lokale omroepen. Zij zouden daarbij ook andere mediavormen dan televisie (radio, kranten, folders) willen inschakelen. Waar landelijk of plaatselijk projecten worden ontwikkeld door educatieve instellingen om allochtonen in de eigen taal voorlichting te geven, wil de stichting SOM-Media deze instellingen stimuleren om via de lokale uitzendingen meer bekendheid te geven aan hun projecten. Deze activiteiten spelen enigszins in op de media-educatieve doelstelling uit 'Pantser of ruggegraat'.

2 Deze apvatting is in lijn met een in 1991 in de nota Media en Minderheden door de toenmalige minister van WVC gedane uitspraak dat zij het '[...] met de Mediaraad en anderen eens [is] dat specifieke aandacht voor de minderheden in het mediabeleid wenselijk is en blijft en dat gestreefd moet worden naar een grotere effectiviteit van het voorwaardenschepend beleid op dit punt'.

Conclusie

Gelet op het voorgaande heeft de Raad vertrouwen in de wijze waarop de stichting SOM-Media invulling wil geven aan de doelstellingen die zij nastreeft ('participatie van allochtonen op lokaal niveau in de media'). Zij geeft daaraan invulling door steeds en zoveel mogelijk (lokale) migrantengroepen te betrekken bij de productie, coördinatie en verspreiding van (culturele) programma's. De Raad pleit voor voortzetting en intensivering van deze activiteiten, met name voor wat betreft de verhoging van het aandeel eigen programma-producties. De Raad adviseert u de SOM-Media daartoe in staat te stellen en hiervoor, conform het verzoek, een structurele basissubsidie van f 1,5 mln toe te wijzen.

<i>Financieel kader</i>	
<i>Huidige exploitatie</i>	<i>1,000</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	<i>1,000</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	<i>1,000</i>
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	<i>1,500</i>
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>1,500</i>

*(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW
en in miljoenen guldens)*

Stimuleringsfonds Nederlandse Culturele Omroepproducties

Limitema

Inleiding

De wettelijke basis van het Stimuleringsfonds ligt in de Mediawet (art. 170); het Fonds heeft niet de verplichting meerjarenplannen op te stellen. Dit plan is opgesteld op informeel verzoek van de afdeling Media, Bibliotheken en Letteren van het Ministerie van OCenW. Het Stimuleringsfonds ontvangt geen rijkssubsidie en drukt dus niet op de cultuurbegroting. Het Fonds ontvangt jaarlijks een dotatie ten laste van de omroepmiddelen. De Mediawet (art. 170, lid 5) bepaalt dat deze 'tenminste gelijk [is] aan eenzestiende deel van de afgedragen inkomsten van de Stichting Etherreclame van dat jaar'. In de Rijksbegroting (OCenW) 1996 is hiervoor een bedrag van f 28 mln gereserveerd. In november 1995 werd door de Staatssecretaris van OCenW nog f 3 mln extra toegezegd. Het totale budget van het Fonds bedraagt hiermee f 31 mln (1996).

De instelling van een Stimuleringsfonds werd aangekondigd in de Mediawet 1987, die in 1988 van kracht werd. Aanvankelijk had het Fonds tot taak financiële bijdragen te verstrekken t.b.v. de ontwikkeling en vervaardiging van programma-onderdelen die van bijzondere Nederlandse culturele aard zijn en die worden verzorgd door de omroepverenigingen en de NOS. Bij latere wetwijzigingen zijn ook educatieve omroepinstellingen, kerkgenootschappen of genootschappen op geestelijke grondslag die landelijke zendtijd hebben verkregen, alsmede de Nederlandse Programma Stichting (NPS) onder het bereik van het Fonds gebracht.

In het zgn. programmavoorschrift verplicht de Mediawet (art. 50, lid 2) omroepverenigingen o.a. om jaarlijks tenminste 20% van hun televisieprogramma te besteden aan onderdelen van culturele aard. Een deel van de programma-onderdelen van culturele aard (i.e. 10% of meer van de gebruikte zendtijd van de desbetreffende omroepvereniging) dient te bestaan uit kunst of moet daarop betrekking hebben. De landelijke publieke omroepen ontvangen een door de Staatssecretaris van OCenW vastgesteld budget ten laste van de omroepmiddelen om aan hun programmatische taken te voldoen. In januari 1996 werd dit budget vastgesteld op ca f 1,2 mrd voor NOS, NPS, A-omroepen en overige zendgemachtigden.

→ Vraag.
Hoe besteden de omroepen dit geld?
→ hoe is dit geld efficiënter te besteden.
vb omroepen

De Raad wijst erop dat culturele programma's kostbaar zijn; zij leggen vergeleken met andere programma-categorieën vaak een onevenredige claim op het beschikbare budget. Omdat de behoefte ontstond aan versterking van het creatieve aanbod en van het Nederlandse cultuurproduct in de media werd het Stimuleringsfonds voor Nederlandse Culturele Omroepproducties in het leven geroepen. De taak-opdracht van het Stimuleringsfonds is om met inzet van een daartoe afgezonderd budget (wettelijk vastgesteld op minimaal éénzestiende deel van de afgedragen STER-inkomsten) de productie en uitzending van culturele (radio- en TV-)programma's aan te moedigen. Het Stimuleringsfonds is daarmee een van de instrumenten van de overheid om voorwaarden te scheppen voor cultuurspreiding (de overheid kan deze immers niet zelf verzorgen). In de praktijk is de taakstelling van het Fonds gericht op de stimulering van

kwaliteitsprogramma's, op het stimuleren van de ontwikkeling en productie van bedreigde programmasoorten en op het bevorderen van het debat over kwaliteitsprogramma's. Het Fonds heeft hierbij een zelfstandige rol en neemt een onafhankelijke positie in het veld in. Het velt een oordeel over de kwaliteit van aanvragen van de publieke omroep op basis van een advies van deskundigen die niet uit de omroep afkomstig zijn. Het draagt ook bij aan de continuering van programma's die - wegens de hoge kosten - door de publieke omroepen dreigen te worden gestaakt. Tenslotte beoogt het Fonds met bijeenkomsten, themadagen, brochures en publicitaire offensieven het publieke debat te bevorderen en in algemene zin radio en televisie te profileren als belangrijke media in de cultuur.

Beoordeling

De beoordeling³ vindt mede plaats tegen de achtergrond van de door de Staatssecretaris in zijn adviesaanvraag gestelde vraag aan de Raad voor Cultuur: 'Ik verzoek u een oordeel te geven over de realisering van het programmavoorschrift met betrekking tot culturele programma's door de publieke omroep en aanbevelingen op dit punt te formuleren voor de komende cultuurnota-periode. Ik verzoek u de activiteiten en beleidsplannen van het MCO en het Stimuleringsfonds daarbij te betrekken'.

Van de Raad wordt bij de beoordeling van (beleidsplannen van) fondsen en andere subsidiërende instellingen verwacht dat hij aandacht besteedt aan de bestuurlijk-beleidsmatige effecten van hun beleid. Nagegaan moet worden in hoeverre de cultuurpolitieke doelstellingen die ten grondslag lagen aan de fondsvorming, worden waargemaakt.

Enkele algemene relevante beleidslijnen en beoordelingscriteria op dit gebied vinden we in de nota 'Pantser of ruggegraat':

- In de eerstgenoemde beleidslijn ('In het eigen zadel helpen') ziet de Raad een aandachtspunt voor de media. Het gaat hier om het 'scheppen van organisatorische en financiële voorwaarden waaronder de publieke omroep zo goed mogelijk kan voldoen aan zijn opdracht' om o.a. een groot publiek in aanraking te brengen met kwaliteit;
- De zesde genoemde beleidslijn ('De makers en de verkenner') wijst naar de bedoeling van de overheid 'steun te verlenen bij het verwezenlijken van bijzondere culturele prestaties' en 'steun [te verlenen] bij het zoeken van een geïnteresseerd publiek'. Hoewel in de nota hier niet in het bijzonder op de media gedoeld wordt, meent de Raad niettemin dat radio en televisie op dit punt een belangrijke rol kunnen spelen;
- Ook in de achtste door de nota genoemde beleidslijn ('Kwaliteit op nieuwe wegen') ziet de Raad wat dit betreft aanknopingspunten voor zover deze beleidslijn het stimuleren van kwaliteit en verscheidenheid via oude en nieuwe media voorstaat.

Hierboven werd al aangegeven dat de publieke omroep een programmavoorschrift kent waarbij hij verplicht wordt jaarlijks tenminste 20% van zijn televisieprogramma te besteden aan culturele onderdelen, waarvan dan weer tenminste de helft (i.c. 10% of meer van het totale programma) bestaat uit kunst of daarop betrekking heeft. De Raad heeft voldoende aanwijzingen om te kunnen vaststellen dat door de publieke omroep in kwantitatief opzicht aan deze

3 De beoordeling van de realisering van het programmavoorschrift van de publieke omroep en de rol van het Stimuleringsfonds is gegeven vanuit de huidige situatie. Deze omstandigheden kunnen - mede als gevolg van de aanbevelingen van de commissie-Ververs (die op het moment van schrijven van het advies van de Raad nog niet bekend waren) en waarover de Raad zich mogelijk nog zal kunnen uitspreken drastisch veranderen, hetgeen niet zonder gevolgen zal zijn voor het oordeel van de Raad over de toekomstige taakopdracht en rol van het Stimuleringsfonds na afloop van de huidige concessieperiode van de publieke omroepinstellingen.

bepaling wordt voldaan. Hij meent overigens dat daarmee in kwalitatief opzicht nog niets over het aanbod van culturele programma's is gezegd. Hoewel uit de formulering van de vraag van de Staatssecretaris formeel niet blijkt of van de Raad voor Cultuur ook een oordeel verwacht mag worden over de kwalitatieve realisering van het programmavoorschrift, merkt de Raad daarover in het algemeen het volgende op.

Blijkens onderzoek is de publieke omroep, vergeleken met andere mogelijkheden voor participatiebevordering, de belangrijkste schakel in de distributie van cultuur. In het bijzonder wat de podiumkunsten betreft zegt het Sociaal en Cultureel Planbureau bijvoorbeeld dat '(...) de media groepen bereiken die niet tot de schouwburg- of concertgangers behoren. De techniek heeft bijgedragen aan de democratisering van de gerespecteerde cultuur want elektronische media bereiken wel een publiek waarin de diverse sociale lagen van de bevolking op min of meer evenredige manier zijn vertegenwoordigd'⁴.

De Raad wijst erop dat het Stimuleringsfonds voor culturele omroepproducties in de voorbije periode een belangrijke rol heeft gespeeld in de wijze waarop de publieke zendgemachtigden invulling hebben kunnen geven aan de wettelijke verplichting ten aanzien van de uitzending van programma's van culturele aard. In de evaluatie van de werkzaamheden van het Stimuleringsfonds die het Persinstituut in 1992 publiceerde, wordt geconstateerd dat door het Fonds een herkenbare en positieve bijdrage wordt geleverd aan de totstandkoming van artistiek hoogwaardige omroepproducties. 'Eerlijkheidshalve' aldus een kanttekening van de rapporteurs 'moet worden vastgesteld dat ook het Fonds er niet in slaagt hoogwaardige kunst en cultuur over alle lagen van de bevolking te spreiden'.

De Raad tekent hier alsnog bij aan dat in zijn opvatting deze kanttekening, hoe juist ook, voorbijgaat aan de betekenis van een kwalitatief waardevolle bovenlaag in de programma's. Niet alleen wordt er een norm gehanteerd, maar bovendien hebben de kwaliteitskenmerken een voorbeeldwerking zodat zij te eniger tijd ook zullen doordringen in andere programma's en programmasoorten.

Wat hier ook van zij, de Raad is van mening dat met de publieke omroep een zeer belangrijk instrument is gegeven voor de distributie en democratisering van cultuur. Waar de publieke omroep er in kwantitatief opzicht in slaagt te voldoen aan het programmavoorschrift zoals neergelegd in de Mediawet, acht de Raad het gewenst dat daarvan ook in kwalitatief opzicht sprake is. Op dit punt acht de Raad de inzet van een specifiek instrument, i.c. het Stimuleringsfonds, gewenst, te meer waar vanuit de publieke omroep signalen komen dat de productie van bepaalde waardevolle culturele programma's (vooral drama) een onevenredig kostbare aangelegenheid is.

Het Stimuleringsfonds is zich bewust van de rol en betekenis van de publieke omroep voor de spreiding van cultuur (ook van de beperkingen trouwens die eerder al door het Persinstituut waren geconstateerd). Vanwege het feit dat het Fonds, juist met het oog hierop, in de komende periode samenwerking zoekt met instellingen op het terrein van nieuw op te zetten media-programma's⁵ en daarbij het bereiken van nieuwe publieksgroepen en interessante en cultureel hoogwaardige⁶ nieuwe vormen van radio en televisie vooropstelt (de Raad onderschrijft deze prioriteitsstelling van het Stimuleringsfonds), heeft de Raad vertrouwen in de ondersteunende rol die het Fonds daarmee kan spelen in de kwalitatieve taakuitoefening (de programmering) van de publieke omroep. Het financiële instrument wordt immers ingezet voor het doel waarvoor het

4 Sociaal en Cultureel Planbureau, Sociaal en Cultureel rapport 1994, p. 406.

5 Uit het globale beleidsplan van het Stimuleringsfonds blijkt zijn intentie het grootste deel van het budget van het Fonds aan te wenden voor nieuwe en vernieuwende programma's en programmocategorieën; het Fonds noemt dit een hoofddoelstelling voor de komende jaren.

6 Er is weinig verschil van mening tussen de omroep en het Stimuleringsfonds over de toepassing van verschillende criteria voor culturele programmering, m.u.v. dit criterium. In de praktijk blijkt het zeer moeilijk het statutaire criterium 'hoogwaardig artistiek gehalte' op uniforme wijze te operationaliseren. Het Fonds merkt op dat dit criterium bijvoorbeeld bij muziekregistraties, televisiedromo, documentaires of bolletregistraties steeds anders moet worden ingevuld.

aangewezen is. De Raad stemt in met de prioriteiten die het Stimuleringsfonds daarbij aangeeft in zijn beleidsplan.

Het beleidsplan van het Stimuleringsfonds voorziet ook in de stimulering van de ontwikkeling van programma's 'waarin de dagelijkse realiteit in met name de grote steden - het onmiskenbare gegeven dat deze grote steden steeds meer kenmerken in zich dragen van veelkleurige samenlevingen - meer tot uitdrukking wordt gebracht. Het Fonds is voornemens in zijn intercultureel beleid daarbij samenwerking aan te gaan met organisaties op dit gebied (STOA, Diaspora) en wil een groter aantal adviseurs met speciale kennis en/of afkomstig uit het allochtone deel van de samenleving. Participatie, misschien ook culturele participatie van allochtonen in de taakuitoefening van het Fonds, wordt daarmee bevorderd.

Last but not least draagt het Stimuleringsfonds op deze wijze naar het oordeel van de Raad bij in de mogelijkheden van de publieke omroep om aan zijn primaire taakstelling te voldoen en waarin hij zich ook kan onderscheiden van commerciële omroepen. Deze taakstelling is ook in de eerste ('In het eigen zadel helpen'), zesde ('de makers en de verkenners') en achtste beleidslijn ('kwaliteit op nieuwe wegen') van de nota 'Pantser of ruggegraat' terug te vinden.

Conclusie

Een advies over subsidiering is hier niet aan de orde (zie daarover de eerste alinea van dit advies).

<i>Financieel kader</i>	
<i>Huidige exploitatie</i>	
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	<i>28,000</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>31,000</i>
<i>(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW en in miljoenen guldens)</i>	

Inleiding

De Stichting Omroep Allochtonen (STOA) is een in 1986 opgericht landelijk expertisecentrum op het gebied van media en minderheden. Zij werd opgericht door de landelijke minderheids-organisaties. Zij werd tot 1 januari 1996 gesubsidieerd door het Ministerie van VWS (WVC) en sinds 1 januari 1996 door het Ministerie van OCenW. Het ministerie (VWS) garandeerde een basissubsidie, waarbinnen jaarlijks projecten werden voorgesteld. Ook extra projecten werden incidenteel gefinancierd. In 1994 en 1995 werden ook projectsubsidies uit andere bronnen verkregen (andere departementen, Europese Unie, de omroep). Bij amendement verplichtte de Tweede Kamer de Staatssecretaris van VWS om STOA nog gedurende twee jaar met f 0,3 mln te blijven subsidiëren t.b.v. de uitvoering van integratie- en participatieprojecten.

De STOA heeft zich aanvankelijk gericht op het signaleren van knelpunten en het aandragen van oplossingen en vormde zich naar eigen zeggen langzaam om van een 'actieorganisatie' die zich hoofdzakelijk richtte op het behoud en uitbreiding van de landelijke doelgroepprogramma's tot een expertisecentrum op het totale gebied van media en minderheden. De STOA is dus in de eerste plaats een pleitbezorger (lobbyist) en geen programmamaker.

De STOA gaat uit van Nederland als multiculturele samenleving. Radio en televisie (en nieuwe media) spelen een belangrijke rol in de samenleving; zij moeten weerspiegelen wat in de samenleving gebeurt en zijn een communicatiekanaal waarin mensen elkaar kunnen informeren. Evenredige participatie van allochtonen in de media en effectief gebruik van de media binnen de allochtone gemeenschappen dragen bij aan een beter functioneren van de multiculturele samenleving.

De STOA wil door pleitbezorging en de uitvoering van media-projecten een evenredige participatie en realistische beeldvorming van allochtonen in de media bereiken, evenals een evenwichtig media-aanbod voor allochtonen bewerkstelligen teneinde een betere acceptatie en integratie van allochtonen in het algemeen te bereiken. Zij stelt zich daarbij de navolgende doelen:

- a. het verbeteren van de afspiegeling van de multiculturele samenleving in het radio- en televisie-aanbod zowel voor als achter de schermen op alle functieniveaus;
- b. het verbeteren van het radio- en televisie-aanbod, specifiek gericht op de in Nederland verblijvende allochtone bevolkingsgroepen;
- c. het vergroten van de instroom van allochtonen in de media-opleidingsstructuur en het stimuleren van kritisch media-consumentengedrag;
- d. het verbeteren van de allochtone participatie in het cultuur-aanbod in de media;
- e. het bevorderen van een effectieve inzet van audiovisuele middelen ter ondersteuning en stimulering van het algemene emancipatie- en integratieproces van allochtonen.

Beoordeling

De bijdrage van OCenW aan de financiering van de STOA geschiedt uit de omroepmiddelen (om precies te zijn: uit de rente-opbrengsten van de omroepreserve) en drukt dus niet op de cultuurbegroting. Om deze reden is de STOA niet verzocht een meerjarenbeleidsplan in te dienen. Niettemin heeft zij (zoals ook de SOM-Media) dit op eigen initiatief gedaan. De Raad wordt dan ook verzocht beide beleidsplannen in onderlinge samenhang te beoordelen. Dit tegen de achtergrond van de desbetreffende vragen uit de adviesaanvragen Cultuurnota 1997-2000, p. 12 (Intercultureel), waar u opmerkt: '[...] verneem ik graag uw opvattingen over de rol van de media in het cultuurbeleid gericht op migranten' alsmede 'Deelt u de opvatting dat het met het oog op de participatie en integratie van migranten wenselijk is in de komende cultuurnotaperiode de SOM-Media en de STOA te ondersteunen?'

In 'Pantser of ruggegraat' (hoofdstuk 'Intercultureel') wordt gewezen op het belang van een cultureel zelfbewustzijn dat een voorwaarde is voor een open bejegening van anderen. Dat geldt voor autochtone Nederlanders in hun houding t.o.v. nieuwe culturen waarmee zij in aanraking komen; het geldt evenzeer voor allochtone Nederlanders in de beleving van hun cultuur en de mogelijkheden om deze uit te dragen.

U ziet in quoterings- en programmeringsbeleid niet de best denkbare instrumenten om dit te bereiken. Veeleer zal op dit punt een stimuleringsbeleid gevoerd moeten worden 'dat zich vooral zal moeten richten op het scheppen van de juiste voorwaarden voor een volwaardige cultuurdeelname van migranten' (pp. 17-18).

De STOA heeft naar eigen zeggen in haar beleidsplan vooral aansluiting gezocht bij het criterium 'cultuurparticipatie'. Bovendien heeft zij zich ook gericht op het aspect 'media-educatie'.

Het beleidsplan van de STOA is het (vierjarig) kader waarbinnen nog (jaarlijks) gedetailleerde werkplannen zullen worden opgesteld. Het behelst de visie van de STOA op haar werkgebied, haar beoogde kerntaken en definieert de doelgroepen. De organisatorische en financiële consequenties hiervan worden er eveneens in aangegeven.

De STOA heeft in algemene zin enkele beleidsprioriteiten genoemd waarop zij zich in de komende vier jaar wil richten. Zij zullen in afzonderlijke jaarwerkplannen worden uitgewerkt. Zonder deze jaarwerkplannen in detail te kennen, kan de Raad wel vaststellen dat de STOA zich richt op een aantal kerntaken die - niet alleen op papier - beantwoorden aan de gestelde doelstellingen (cultuurparticipatie; media-educatie).

De werkwijze van de STOA is zodanig dat zij in eerste instantie niet zelf projecten uitvoert, maar tracht binnen andere (uitvoerende) organisaties veranderingen op gang te brengen en nieuw beleid te implementeren. De STOA beschikt daarbij over de navolgende instrumenten: creëren van randvoorwaarden, advisering en beleidsondersteuning, informeren, projectontwikkeling en -management, onderzoek. Enkele projecten van de STOA werden uiteindelijk verzelfstandigd. Zij wijst daarbij op de Stichting Service Organisatie Migrant Media (SOM-Media) en de Europese organisatie Public Broadcasting for a Multicultural Europe (PBME).

Bij de uitvoering van al haar activiteiten richt de STOA zich op talloze organisaties en instellingen (door haar 'doelgroepen' genoemd). Dat zijn o.a.

lokale, regionale en landelijke omroeporganisaties, de MediaAcademie, productie- en facilitaire bedrijven, Regionale Besturen Arbeidsvoorziening (RBA's), onderwijs-instellingen, allochtone gemeenschappen, overheden. Zij werkt daarbij zoveel samen met gelieerde organisaties als FORUM, ADO, NVJ-Werkgroep Migranten en Media, NCB, OLON en IMI. Een van de taken die de STOA zicht stelt is het versterken van het eigen beleid van de algemene media (publiek en commercieel) om allochtonen evenredig in het bedrijf te laten participeren. De omroeporganisaties kunnen wat dit betreft gebruik maken van de expertise in het samenwerkingsverband van STOA, RBA-Midden-Nederland en de MediaAcademie 'Meer Kleur in de Media' (MKM)

Conclusie

Overwegende dat de STOA in de afgelopen tien jaar heeft aangetoond, in samenwerking met gelieerde organisaties, door haar genoemde doelgroepen te kunnen bereiken en gestelde doeleinden dichterbij te kunnen brengen, acht de Raad het wenselijk dat de Stichting Omroep Allochtonen (STOA) gesteund wordt in de komende cultuurnotaperiode. De Raad adviseert u daartoe het door de STOA ingediende financieringsvoorstel ad f 1 miljoen, dat voorziet in een basisstructuur voor het verrichten van haar basisactiviteiten, over te nemen.

<i>Financieel kader</i>	
<i>Huidige exploitatie</i>	<i>1,082</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1994</i>	<i>0,180</i>
<i>Subsidie OCenW peiljaar 1995</i>	<i>0,180</i>
<i>Gewenste exploitatie 1997-2000</i>	<i>1,300</i>
<i>Gevraagd subsidie 1997-2000</i>	<i>1,000</i>

(alle gegevens volgens opgave Ministerie van OCenW en in miljoenen guldens)
